

МАТЕРИЈАЛИ

Јосип БРОЗ ТИТО

„ЗА ДОСЕГАШНАТА РАБОТА И ЗАДАЧИТЕ НА ПАРТИЈАТА“ (II)

(Реферат на другарот Тито на Петтата конференција на КПЈ,
одржана во ноември 1940 год. во Загреб)

ОРГАНИЗАЦИОНА ПОЛОЖБА НА НАШАТА ПАРТИЈА

Како што веќе порано е наведено, во текот на овие 3 години успеавме во сите области да воспоставиме партиски организации и форуми. Особено е важно да се нагласи создавањето на организациите во Македонија и Метохија, каде што многу години, а во Метохија воопшто, немаше илегални партиски организации. Исто така ни во Босна и Херцеговина од 1929 год., кога Партијата и таму беше разбиена, немаше никакви партиски организации. Денеска во Македонија имаме Обласен комитет и неколку месни и окружни комитети. Во Метохија исто така постои Обласен комитет и месни окружни комитети. Според тоа, денеска веќе целата земја е преплетена со партиска мрежа. Во Србија постои Покраински комитет, во Војводина постои Обласен комитет, во Црна Гора Покраински комитет, во Босна и Херцеговина Обласен комитет, во Хрватска постои ЦК КПХ, во Словенија ЦК КПСл, 12 окружни и 4 привремени ОК, во Далмација постои Обласен комитет.

1937 година извршена е реорганизација во Словенија и Хрватската КП. Одржани се конгреси на тие партиски организации и избрани Централни комитети како раководства во тие организации, на место поранешните Покраински комитети. Создавањето на КПХ и КПСл. извршено е од повеќе причини. Прво, да се исфрли орудието од рацете на непријателите на Партијата во Словенија и Хрватска, кои демагошки тврдеа дека КПЈ е исто така големосрпско дело, дека во раководството седат само Срби и т.н. Второ КП во тие краишта полесно да се приближи на масите кои беа национално задоени и под влијание на својата национална буржоазија. Трето, да се овозможи полесно воспитување и издигнување на националните кадри во КП, што во минатото

беше злосторнички саботирано. Четврто, да се овозможи повеќе самоиницијатива во работата на Партијата. Петто, да се искористи орудие од рацете на сепаратистичките елементи внатре во Партијата, кои непрекинато работеа на цепенје на Партијата, искористувајќи ги грешките како на поранешните така и на тогашните раководства.

1936 година во Словенија се појави мошне силна сепаратистичка и цепечка тенденција која непријателите на Партијата ја поведоа на база некакви крупни, поправо злочинечки, неконспиративни дела на некои луѓе од раководството, како на пр. Оскар, кој е виновен за провалата во Словенија 1936 год., праќајќи легален и нелегален материјал во земјата преку некој несигурен курир кој воопшто немаше ништо заедничко со Партијата. Во тоа прилика е забранета Младата потоа и е оневозможена работата на легализација на младината. Благодарение на енергичните мерки, се успеа да се ликвидираат сепаратистичките обиди на некои туѓи елементи во Словенија.

Ако ги процениме резултатите кои се постигнати по создавањето на КПХ и КПСл., тогаш гледаме дека тие се позитивни, дека тие Партии, без оглед на сите грешки и скршнувања, направиле голем чекор во својот развиток. Кај некои луѓе во тие Партии има уште грешки на локален патриотизам и остатоци на сепаратизмот, но тие донекаде се појавуваат и во Србија и во некои други места. Не се води доволно сметка за пролетерскиот централизам и интернационализам. Тоа скршнување ЦК КПЈ поставило го сигнализираше и водеше борба против него. Ама тоа е разбирливо, бидејќи ситнобуржоаското влијание на националната буржоазија уште не е изгубено од нашите редови. Тоа уште постои, бидејќи доаѓа со новите членови во Партијата, кои сè уште не се ослободиле од тоа влијание. Дека тоа е така, најдобро се виде кога 1936 год., во словенечката младина, раководни младинци извршија не само акт на сепаратистичко цепенје и создавање на некаква самостојна словенечка младинска организација, туку и прекинаа секаква врска со останатата младина на Југославија.

МЛАДИНА

Иако по тоа прашање ќе биде поднесен посебен реферат, јас сепак ќе се осврнам со неколку зборови на тоа прашање. Како и Партијата, Комунистичката младина на Југославија претрпе големи удари од агентите на класниот непријател во врвовите на нашата Партија. Ќе спомнам само еден пример од 1936 година, кога, по VI Конгрес на комунистичката младинска интернационала, раководните луѓе на нашата Партија, како што беа Мук и Горкиќ, го распуштија нашиот СКОЈ и направија целосен хаос во редовите на нашата младина. Истата 1937 година ЦК помага-

и да се формира раководство на младината, да се воспостават младински организации, прилагодени на новата ситуација во духот на VII Конгрес, и да се исчистат младинските редови од штетни елементи. По тоа младината тргна со силни чекори напред и денеска, како по организационото прашање, така и во поврзувањето со младата генерација, постигна веќе такви резултати, какви што никогаш порано не постигна.

ЖЕНСКО ПРАШАЊЕ

И по женското прашање ќе има посебен реферат, бидејќи тоа за нас е мошне важно прашање на кое, за жал, нашите другари во некои организации сè уште не му посветуваат доволно внимание. Другарките за тоа овде и сами ќе зборуваат, но потребно е сега да подвлечеме дека сè што другарките до денеска постигнаа на женската работа, постигнаа воглавно без помош на другарите, а често и со пречки од самите другари. Потребно е овде да се нагласи дека најмногу внимание и разбирање на другарите за женското прашање се забележува токму во онаа покраина, каде што на тоа можеше најмалку да се надеваме, то ест во Црна Гора. Во Црна Гора партиската организација има многу повеќе партијки отколку било која покраина, иако во другите покраини условите за работа меѓу жените се многу подобри. Ова прашање треба денеска овде темелно да го претресеме и да прекратиме со старите методи на саботирање и немарност за работа меѓу жените од страна на некои другари.

НАШИТЕ ДОБРОВОЛЦИ ВО ШПАНИЈА

Кога пламна граѓанската војна во Шпанија, КПЈ беше меѓу првите која веднаш почна да испраќа свои борци на помош на херојскиот шпански народ. Членовите на КПЈ, во доста голем број, беа помеѓу првите кои 1936 година го сочинуваа она јадро на интернационалната бригада која во најкритичните часови со марш влезе во Мадрид за да помогне во запирањето на Франковите банди пред мадридските сидови. Тука паднаа мнозина наши најдобри борци, бранејќи го Мадрид. Подоцна КПЈ постепено мобилизираше, како во земјата така и помеѓу нашата емиграција, пролетерски борци и ги испраќаше во Шпанија. И како што меѓу првите дојдоа во Шпанија, така меѓу последните излегоа, бранејќи го до самата граница отстапувањето на бегалците пред Франковите хорди. Скоро на сите боишта беа нашите борци и со своето херојство високо го дигнаа знамето на нашата Партија.

Во Шпанија беа сè на сè околу 1.200 наши југословенски борци, а од тоа загинаа скоро половина. Спрема изјавата на Марти и мнозина други, нашите другари беа не само меѓу најхрабри-те, туку беа и најдисциплинирани. Имаше поправо неколку ликвидатори кои наскоро по доаѓањето развиваа теорија на чување на кадрите и сакаа да се вратат. Таквите ги имаше сè на сè околу 7—8 и тие, освен тоа, наместо да се борат, водеа групашка борба и на тој начин ја срамотеа нашата Партија.

Како што е познато, нашите шпански борци, помеѓу останатите, уште и сега се наоѓаат во концентрационите логори, под најстрашни услови, во кои ги држи Петеновата реакција. Нашата влада наспроти сите протести, саботира да преземе чекори за враќање на нашите борци, а доколку некому и успее да се отргне од канџите на реакцијата во Франција и да се врати, реакционерниот режим на Цветковиќ — Матек го пика овде во концентрационен логор. Наша должност е: прво, да преземеме сè за да се присили режимот да преземе чекори за враќање на нашите борци и, второ, да им се олесни положбата таму, по пат на испраќање пакети и пари.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ГРЕШКИ

Во организационен поглед нашите другари правеа доста крупни грешки, а уште и денес во некои покраини, и тоа доста често, другарите не ги сфаќаат правилно организационите принципи. Најкарактеристичен случај беше пак во Хрватска, каде што раководните другари создадоа комисији, како на пр. селанска комисија, женска, синдикална и т.н., што е — се разбира — правилно, но беше наполно погрешно да им се препушти на тие комисији, како на пр. на селанската — организационото прашање на село за целата Хрватска. Така таа комисија од Загреб директно се поврзуваше со разни села, создаваше организации наспроти месните и окружните партиски организации. На тој начин, ЦК КПХ го препушти раководството на партиската работа и организационото прашање на разни комисији, а самиот станал некаков вид советодавен биро. Таквата постапка беше наполно во духот на организационото партиско ликвидаторство кај другарите во Хрватска, кои сакаа Партијата да ја водат по пат на разни комисији, на место да биде спротивно и тие комисији да бидат само помошни и советодавни тела.

Втор случај беше во Далмација, каде што исто така ликвидаторски — сега исклучени — елементи сакаа да ја ликвидираат Партијата на тој начин, што занемарија секаква организациона работа на Партијата и отворено се бореа против создавањето на партиските организации, а создаваа Странка на работниот народ и дури ги определија членските влогови, за што веќе

е зборувано. Слични случаи имаше и во Србија и некои други места, каде што Симиновци со сите сили работеа на ликвидација на Партијата, како што веќе понапред споменавме. Сите овие грешки не беа случајни туку, делумно, дело на опашкарството и ликвидаторството, а делумно директно дело на агентите на класниот непријател во редовите на Партијата. Сите овие грешки беа отстранети со енергични мерки на ЦК — било со симнување од раководството, било со исклучување на виновниците од Партијата.

ПРАШАЊЕТО НА КАДРИТЕ

Прашањето на кадрите за нашата Партија е најважно, но и најболно прашање. „Кадрите решаваат сè“ — кажал нашиот голем учител и водач другарот Сталин 1935 г., пред младите офицери на Црвената армија. Во тој збор на другарот Сталин изразена е длабока мисла која ни објаснува како луѓето, способните кадри, се тие кои сè можат да решат и сите пречки да ги совладаат. Но другарот Сталин ни зборуваше и тоа, дека кадрите треба да се одгледуваат како нежни растенија. Нив треба со полна нега и човечност да ги издигнуваме и воспитуваме, ако сакаме да создадеме од нив луѓе кои сè ќе совладаат. И токму затоа што Ленин и Сталин ги воспитуваа и трпеливо и неуморно ги одгледуваа болшевичките кадри, токму затоа тие не само што го победија во граѓанската војна капитализмот, туку и изградија социјализам. Под татковската љубов и раководството на другарот Сталин изградени се десетици и стотици илјади красни партиски и непартиски болшевици способни за најголеми подвизи, какви историјата не патеми, кои создаваа и секојдневно создаваат вистински чуда од херојство во производството, во армијата, во науката и т.н.

И ние во нашата Партија мораме да го поставиме тоа прашање онака, како што нè учи другарот Сталин. Нашата Партија со кадри, со способни раководни кадри, стои мошне слабо, благодарение на злосторничката политика на кадрите, која ја спроведуваа раководните штетници во минатото. Поради фракционерските борби во врвовите, раководните луѓе од десната и левата фракција си одгледуваа фракционерски загрижени трабанти. Тие на тој начин упропастија многу, инаку чесни работници. На училиште тие луѓе исто така испраќаа во поголем број луѓе во кои беа сигурни дека доволно фракционерски се воспитани и сигурни. Поради тоа и на училиште се продолжија фракционерските борби помеѓу приврзаниците и на двете фракции, поради тоа поголем дел од тие луѓе пропаднаа за нашата Партија, поради тоа мнозина станаа непријатели на народот: троцкисти и т.н., поради тоа мнозина од тие луѓе, по враќањето во земјата, станаа, кога беа

уапсени, предавници пред класниот непријател, поради тоа мнозина се пасивизираа, така што еден мошне мал број остана верен на Партијата и работи денеска во неа.

Штетниците кои се наоѓаа во врвовите на Партијата и работеа во интерес на класниот непријател, знаеја многу добро сè што можат најдобро да ѝ наштетат на Партијата, и затоа правеа сè за да го оневозможат воспитувањето на новите раководни кадри. Тие штетници обично ги буткаа на страна оние работници коишто сами се издигнуваа. Да го земеме само примерот на Гуро Ѓаковиќ, кого повеќе години го држеа настрана иако имаше голем авторитет меѓу работниците. Мнозина од вас сигурно знаат дека до 1934 г., значи полни 14 години, немаше скоро никаква ленинистичка литература во земјата, имаше дури мошне малку марксистичка. „Капитал“ и уште некои работи преведени се дури на робија и печатени 1934 г., иако до 6-јануарската воено-монархистичка диктатура условите беа доста поволни, многу подобри отколку што се денес. Сето тоа покажува како спомнатата политика на кадрите одеше кон тоа Партијата да остане без способни раководни кадри од редовите на пролетерите, работниците, верни на делото на работничката класа; одеше кон тоа таа штеточинска клика да остане без конкуренција на раководните места и без контрола и пречки да ја изведува својата разурнувачка, штеточинска и антипартииска работа. Ако понекогаш и допуштеа во раководството да влезе и по некој чесен и на Партијата предан работник, кој бил познат и популарен во редовите на работниците и селаните, тогаш тоа беше само затоа за да добијат фирма за раководството, за да ја измамат КИ и т.н. Тие обично настојуваа таквиот човек да го придобијат за себе, да го деморализираат и така уништат. Тоа се правеше на тој начин што тие типови настојуваа кај таквите чесни работници да ги откријат нивните слаби, негативни црти и тогаш кај нив тоа да го распапуваат, на место да ги исправаат и да им помогнат од тоа да се излекуваат. Ако не им појдеше од рака таа злочинечка работа да ја извршат и на тој начин човекот да го уништат, тогаш таквиот другар на било кој начин го истуркуваа од раководството, со мотивација дека е неспособен за така висока функција. Тие не ги помагаа другарите кои политички и теоретски беа помалку подготвени. Напротив, тие работеа на сите можни начини на таквиот другар да му ја убијат вербата во неговите способности, да развијат кај него чувство на помала вредност и морално да го дотолчат. Ете, тоа се неколку примери како работеа агентите на класниот непријател на уништувањето на нашите кадри во минатото, и тогаш не е чудно дека ние денес, по 20 години, така сме скудни во способни политички и теоретски развиени раководни кадри.

Покрај напред наведената штеточинска политика на кадрите, силен удар на нашата Партија ѝ зададе воената диктатура. Во тој период беа истепани многу предани партијци, способни и

агилни, кои согоруваа на работа и токму затоа реакционерниот режим ги истепа. Понатака, и денес уште непрекинато апсат мнозина добри активисти кои ги праќаат на робија, во концентрациони логори и т.н. Ете, сè се тоа, исто така, причини за непрекината скудноост во раководните кадри.

Како што и вие самите, другари, гледате и секојдневно чувствувате во својата работа, ние трпиме навистина силен недостиг во раководни кадри, во луѓе политички и теоретски развиени. Тој недостиг се чувствува дотолку повеќе, доколку нашата Партија организационо се развива, доколку бројно нараснува и особено доколку се здобива со влијание во масите и треба да стане организатор на борбата на работниот народ. Најслабо стојат во тој поглед оние покраини во кои до неодамна немаше партиски организации, како на пр. Македонија, Босна и Херцеговина, Метохија и Далмација, каде што, во текот на 20 години, денес веќе исклучените елементи се грижеа да не се изгради способен партиски актив, со што би задржале за себе фирерски монопол. Во сите тие покраини ЦК КПЈ испраќаше инструктори на подолг период, за да им помогнат на тамошните другари во политичката и организационата работа. Но сето тоа ни оддалеку не е доволно. Ние ќе мораме, додека не се изградат повеќе способни функционери, да испраќаме уште повеќе инструктори во таквите покраини и места, иако располагаме со мошне ограничен број на такви способни другари за инструкторска работа. Ова испраќање оди на штета на оние организации кои посилено се развиени, и тоа ќе биде така долго, додека не успееме да одгледаме повеќе нови, способни раководни активисти. Ние денеска имаме голем број т.н. нелегалци, кои се кријат од полицијата, а таа ги бара за да ги пикне во концентрационите логори или в затвор. Тоа се повеќе способни другари, но не можат да се искористат како што треба поради нивната нелегалност, иако некои од тие другари сепак многу ѝ користат на партијата во оние места каде се наоѓаат.

Со оглед на денешната политичка ситуација, сè поголемата реакција и воената опасност, пред нас уште во поостра форма се поставува задача за вовлекување на жените во Партијата и на раководните места, а се поставува, пред целата Партија, задача на раководните места да се привлечат нови некомпромитирани другари и другарки, луѓе кои не подлежат на воена обврска и кои не се компромитирани и познати на полицијата. Последната мобилизација и концентрационите логори покажаа колку е актуелно прашањето за привлекување другарки и некомпромитирани другари на одговорна раководна работа. Партиските организации во Црна Гора, Србија, Македонија и донекаде во Словенија веќе започнаа да работат во таа насока и да ги вовлекуваат другарките на раководни места, но во Хрватска и во другите области во тој поглед се стои многу слабо.

Во многу наши партиски организации постои сè уште секташка погрешка во поглед на привлекувањето на нови предани работнички борци во Партијата, постои страв пред доаѓањето на нови луѓе, на нови сили за зајакнување на редовите на нашата Партија.

Во многу места, како што веќе еднаш споменавме, заседааа во организацијата и форумите, се затворија во својот тесен круг и не пуштаат никого повеќе во Партијата, разни опортунисти кои се плашат од новите борци. На таа пракса треба да ѝ се стави крај, треба да се отвори вратата на Партијата на агилните борци, предани на Партијата и работничката класа, на борците кои во секојдневните борби покажаа, како во синдикатот, во фабриките, така и во другите масовни организации, — дека имаат доверба кај работниците и дека го заслужиле звањето член на Партијата.

Такви опортунисти заседаа и го попречуваат развитокот на Партијата во еден од најголемите рударски ревири на Југославија, во Трбовље. Тие се типичен пример на спомнатото секташтво во поглед на воспитувањето на кадрите и вовлекувањето на нови борци во Партијата, која таму, колку ни е познато, веќе седум години има ист број на членови. Во Трбовље, Загорје и Храстник, каде што има преку 15.000 рударски и други индустриски работници, во Трбовље каде постојат најстари работнички генерации во Југославија, каде постојат толкави борбени традиции и т.н., нашата Партија стои организационо и во раководните кадри така слабо, само благодарение на секташката затвореност. Во Трбовље, каде другарите во самото место добија на изборите од 11 декември 1938 г. 900 гласа, наспроти теророт и заканувањата на клерикалците, нашите другари не беа способни да изградат појак партиски раководен актив и организација. Сличен, а уште и полош случај е во Јесенице, каде во самата фабрика работат околу 4.000 работници, а во местото ги има преку 5.000. Во тоа место Партијата до неодамна броеше сè на сè 12 членови. Опортунистите кои заседнале во таа организација, поправо злосторнички го попречуваат развитокот на Партијата, приливот на новите сили во Партијата, изградбата на новите раководни кадри. Тоа е причината, како во Јесенице така и во Трбовље, што тие опортунисти даваат отпор на партиската линија, што прават цел низа грешки и ја кочат борбата на работничката класа, и на тој начин служат на интересите на класниот непријател, на интересите на експлоататорите на работниците. Такви примери има уште многу, но ние ги дадовме овие два најтипични, доволни врз основа на нив да преземеме решителни мерки против тоа. Тука треба да се биде решителен, треба да се отстранат од раководството во тие и таквите организации сите оние кои ја попречуваат работата и развитокот на Партијата, треба во тие организации да се доведат на раководни места нови, чесни, дисциплинирани и на Партијата предани кадри.

Заради сето тоа настана извесен антагонизам помеѓу т.н. млади и стари партијци. Помладите кои се полни со полет и веќе закалени во секојдневните борби, со недоверие гледаат на сите постари партијци, создавајќи неправилен заклучок како сите постари партијци по правило да се опортунисти и неспособни за конструктивна работа во Партијата. Тоа е сосема погрешно. Треба да се комбинираат старите и младите кадри и од нив заедно да се составуваат раководствата, бидејќи има многу постари другари кои останала добри, борбени и агилни за партиската работа. Тие имаат многу искуство, кое може и треба да се искористи. Тие со тоа свое искуство можат на помладите многу да им користат при нивната работа и изградувањето.

Нашата Партија стои особено слабо со кадрите на село и токму затоа организационо тоа е нејзината најслаба страна. Сега на тоа прашање ќе мора да му се посвети многу повеќе внимание. Развитиот кадар на село не смее да се препушти на само течението, туку треба да се организира изградба на активисти селани предани на Партијата. Без темелна подготовка на способен селански партиски кадар не ќе биде возможно да се оствари сојузот помеѓу работниците и селаните. Тоа е најболното прашање за Србија. ПК на Србија најмалку стори во тој поглед, иако условите за работа помеѓу селаните во Србија се многу добри што може да се види и по успехите кои ги постигнува Драгољуб Јовановиќ со своите демагошки пароли, често чисто комунистички, за да ги залаже селанските маси — што донекаде и му успева, благодарение на тоа што нашите другари во Србија не посветуваат грижа за кадрите на село, и што така речено ништо не работат меѓу селаните.

Втора слаба страна на Партијата во поглед на изградбата на кадрите е индустријата, фабриките. Во Партијата има многу малку изградени кадри од редовите на индустриските работници. Заради тоа Партијата, исто така, организационо стои слабо во поголемите индустриски места. Тоа особено се забележува во Србија, каде се концентрирани најмногу индустриски претпријатија. Во Ниш, Кралево, Крагуевац и во многу други места партиските организации стојат мошне слабо. За тоа, донекаде, виновен е фактот што во Србија владее особен недостиг во раководни кадри од индустриските работници. Партиската организација во Србија најсилно ја погоди онаа злочинечка политика на кадрите што ја спроведуваа десната фракција, на чело со Сима Марковиќ и компанијата. Фракционерството уништи многумина инаку чесни работници, кои денеска се пречка за работата на Партијата и отворено истапуваат против партиските раководства и поодделни истакнати другари. Но не е само тоа вината што ние уште и денеска стоиме така слабо со партиските кадри во индустриските центри. Тука, донекаде, има вина и кај нашите другари раководители во Србија кои долго време не знаеја да направат пресврт-

ница — и да го ликвидираат од порано наследениот еснафски организационен начин на работа, со привлекување, главно, на еснафските работници во Партијата, — наместо да се удри цврста база во фабриките, во сите индустриски места да се пронајдат предани и добри активисти од редовите на индустриските работници. Другарите во Србија мораат сериозно да се посветат на ова прашање од огромно значење, на прашањето за проникнување во индустриските претпријатија и изградување на способни партиски активисти во сите места од редовите на индустриските работници. Истото тоа важи и за работата и изградбата на кадрите на село, во Србија. Има и во други краишта и места на Југославија слични слабости и занемарувања, но ние го покажавме примерот на Србија, каде во тој поглед навистина се стои најслабо, иако Србија би морала да предводи веќе и заради тоа што е владеачка нација чија буржоазија ги угнетува останатите народности во Југославија. Другарите во Србија треба да го имаат тоа во предвид и мора да настојуваат КП во Србија, и по бројот и способноста на своите кадри, и по својата организациона и акционна способност, да заземе прво место во КПЈ, да биде во првите редови на КПЈ во борбата на угнетените народи и обесправената работничка класа на Југославија.

ШКОЛУВАЊЕ НА КАДРИТЕ

Токму поради тој недостиг на раководни кадри, теоретски и политички школувани, пред нашата Партија се поставува едно од најважните и најитните прашања: организација на нижи партиски школи и курсеви за сите партијци, и виши за раководните другари. До пред две години, во тој поглед, не е сторено готово ништо. Доколку нешто е и работено, тоа беше повеќе индивидуално изучување на марксизмот-ленинизмот, без систем и сериозен пристап кон тоа прашање. Не е потребно повторно да се враќаме на тоа кој беше за тоа виновен, бидејќи тоа веќе е објаснето, но мораме сепак да нагласиме дека и самите другари, како раководните така и обичните членови на Партијата, на тоа не посветуваа доволно внимание, т.е. ни сами не се погрижија, на било кој начин, да ја дополнат својата теоретска и политичка празнина. Ние знаеме дека кај многумина другари, и тоа раководни, особено работници, немаше ниту денес има доволно волја и љубов за теоретските и политичките книги и материјалите. Ние имавме доволно можности да видиме како некои раководни луѓе често не ги читаат дури ни најважните директиви на ЦК. Се прашува сега — како тие луѓе ќе знаат и можат да ја спроведуваат партиската линија? Кога тие другари не ги изучуваат таквите куси материјали како тогаш може да се верува дека ќе ги изучуваат и читаат брошурите и ќе ги читаат ленинистичките

книги? Тесниот практицизам е уште честа појава во нашите партиски организации. Другарите се изговараат дека не се стасува, дека се преоптоварени со партиската работа и т.н., — како изградувањето на самиот себе да не е важна партиска работа! Уште и денеска има другари, и тоа раководни, кои го потценуваат изградувањето на кадрите, т.е. школувањето на луѓето. Тие се бунат ако некој треба привремено да се одвои од практична работа и да се испрати на определен рок на училиште и т.н. Тоа е погрешно, треба најпрвин на луѓето да им се даде можност, кога за тоа ќе се пружи можност, барем донекаде да се вооружаат со марксизам — ленинизам, со теоретско и политичко знаење.

Нашата Партија, како и сите секции на КИ, доби пред година и пол едно силно теоретско оружје, ја доби „Историјата на Сесојузната КП(б)“. Во таа прекрасна книга, на која соработуваше и самиот наш голем учител и водач другарот Сталин, збиено е, во вид на историја, во најпопуларен вид, огромното искуство на најреволуционерната партија, Партијата на болшевиците. Во таа книга е опишан целиот херојски пат на СКП(б), која го сруши капитализмот и го изгради социјализмот. На таа историја денеска се учи пролетаријатот од целиот свет, на таа историја треба да се учи нашиот партиски актив и пролетаријатот на Југославија.

Поради особени околности кои владеат кај нас, таа драгоценa книга дојде во Југославија во мошне мал број примероци. Не ја добија ни сите партиски организации. Но во многу партиски организации другарите нашле можност таа книга да ја умножуваат како што можеа и знаеја, само за да може да се изучува. Таа иницијатива треба да се поздрави, и треба да се продолжи во таа насока, додека ЦК не биде во можност на членството да му ја пружи печатената Историја на СКП(б).

Последната година се почна со малку посистематско одржување на партиски курсеви и школи, но сето тоа сè уште е многу малку. ЦК веќе организираше една краткотрајна школа, во која еден месец учеа околу 20 другари и другарки од целата земја, и која даде многу добри резултати. По оваа конференција најважната задача на ЦК ќе биде организација на школи и курсеви низ целата земја. При тоа на ЦК ќе му бите потребна помош од сите обласни и национални централни комитети. Задача на ЦК ќе биде да одбере способен предавачки кадар, да ги контролира сите курсеви и школи во земјата и да изготви единствена програма за сите курсеви и школи на сите партиски организации во земјата.

Уште еднаш е потребно да се нагласи, другарите кон ова прашање да не се однесуваат сектаншки, туку да го сметаат како своја најважна задача. Треба да ги удесостручиме своите напори за школувањето на кадрите, треба да се надомести она што во минатото злосторнички е пропуштено, наспроти секојдневните борби и работата, кое денеска слабо школуваниот, партискиот

кадар тешко го совладува или воопшто не може да го совлада. Настаните кои се приближуваат ни наложуваат така да постапиме. Нека не нè буну општата ситуација и нека не им се заврти во главите на другарите од некои успеси со акции па да мислат како денес не е време за школување и изградување на кадри.

ПОСТАПКА СО КАДРИТЕ И СИСТЕМОТ НА РАКОВОДСТВОТО

Во КП мошне значајно е тоа, какви се односите меѓу другарите — како помеѓу раководните другари, така и помеѓу обичните членови. Од тие односи многу зависи успехот во работата на Партијата. Ако помеѓу другарите, особено раководителите, го нема она полно другарство кое треба да нè врзува во заедничката борба за заедничките цели, тогаш, секако, ќе страда успехот на таа борба, бидејќи не е можно некој да го мрази својот другар, а во исто време тој искрено да ја сака работата за која се бори. Невозможно е, во исто време, да се мрази другарот, и со него да се работи искрено. Некои другари зборуваат: „Јас не го сакам или „Го мразам, ама во интерес на работата ќе соработувам со него“. Тоа е неискреност, тоа не е точно, бидејќи таков човек не е сигурен за Партијата, бидејќи тој ќе може еден ден заради личната навреденост да ја замрази работата за која порано божем се борел. Тоа не се својства на комунист, тоа се својства донесени од ситнобуржоаската и буржоаската средина во нашата Партија. Во авангардата на пролетаријатот не може да има место за такви појави, против нив треба да се бориме и да ги искорениме, бидејќи тие го тругат здравиот партиски организам.

Особено е опасно ако постои меѓусебна нетрпеливост и не-слагање во некои партиски форуми. Таков форум воопшто не е способен да работи со успех и експедитивно. Во таквиот форум тогаш непрекинато се натегнува и натфрлува. Заради взаемната нетрпеливост често добрите предлози не се прифаќаат, бидејќи постои завист. Таквите појави во минатото беа чести и, како што веќе видовме, ѝ нанесоа голема штета на нашата Партија. Форумите, во кои другарите не се сложуваат, повеќе штетат отколку што користат. Во таквите случаи вашиот форум треба веднаш да посредува и помогне да се отстрани она што ја предизвикува таквата состојба, макар и по пат на симнување од раководство на другарите кои, на тој начин, му пречат на правилното функционирање на форумот.

Односот на другарите од вашите партиски форуми спрема другарите од пониските форуми или обичните членови не смее да биде командантски; не смее да се постапува административно. туку другарски да им се укажува на другарите на грешките или трпеливо да им се објаснуваат работите.

При распределувањето на кадрите на разни функции не се води доволно сметка за тоа дали дотичниот другар одговара за таа работа, а ако таквиот другар не може да се снајде на доделената работа, или направи грешка, тогаш е виновен само тој. А всушност, одговорноста паѓа на дотичните раководни другари кои го определиле на таа работа, за која тој не одговара. На пример, во Словенија оваа година, другарите испратиле еден другар во неговото родно место нешто да организира, не водејќи сметка за тоа дека може да биде препознаен и дека може да падне во рацете на власта. Така и се случило. Тој другар паднал во заседа и тешко е ранет од жандарите кои пукале во него. Втор случај беше со Ст. во Тржич. Него таму го испратиле по работа, и исто така паднал. Трет случај беше во Јесенице, каде другарите знаеја дека постои опасност за еден другар, кого жандарите таму го бараа, и конечно го фатија, и на мртво име го испретепаа. Другарите, наместо навреме да го отповикале и испратиле на друго место, тврделе дека таму е потребен и дека мора да остане на таа работа. Ова докажува дека другарите неодговорно се изложуваат на опасност, дека не се штедат кадрите и не се води грижа за нив.

Често по некој другар сака да се прави важен пред обичен член или пред некој другар или другари од пониските форуми, мислејќи дека така ќе го засили својот авторитет или авторитетот на форумот, а поправо таквите другари испаѓаат смешни и несериозни. Право својство на болшевиците, со што тие се одликуваат од сите други луѓе, е скромноста. Ако некој другар нешто погреша, треба најпрвин да се испита да ли грешката е сторена намерно или од незнаење. Особено не чини другарите да употребуваат штости и други видови карања и навреди. Таквите постапки исто така немаат место во Комунистичката партија. Таквите постапки ги одбиваат луѓето, особено оние помлади и послаби, тоа ги застрашува и создава кај нив антагонизам не само спрема човекот кој така постапува, туку и спрема самите форуми. Со тоа се крши угледот на раководителите и целиот форум во кој тие луѓе се наоѓаат.

ЛИЧЕН ЖИВОТ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ПАРТИЈАТА

Обично нашите другари мислат дека нивниот личен живот ги засега само нив. Тоа не е точно, — напротив, Партијата мора да води сметка за личниот живот на секој поодделен свој член. Бидејќи не треба да се заборава дека широките работни маси уште како внимаваат како се однесуваат во личниот живот комунистите и останатите раководители во работничкото движење. Буржоазијата многу нè напаѓаше дека го рушиме семејството, укажувајќи при тоа на Советскиот Сојуз, — што беше најподла

лага, бидејќи на семејството никаде не му се посветува толкава грижа, како во СССР. Според тоа, наша должност е овде прашањето за односот во семејството да го поставиме на прави темели на пролетерскиот морал и другарството. Комунистот треба да дава пример и во личниот живот, како што го дава и во секојдневните борби. Не ретко има случаи дури и членовите на партијата да се однесуваат недругарски спрема својата другарка, па дури и ја тепаат. Други пак сакаат повеќепати да се женат, некои другарки се однесуваат како некои малограѓански девојки во поглед на машките и т.н. Сето тоа силно го руши угледот на самите другари и другарки, а и на Партијата.

Второ прашање е прашањето на опијанувањето, кое сè уште понекогаш се случува, особено кај словенечките другари. Оваа околност доведува лесно до многу неугодни работи, бидејќи таквите другари можат во пијанство сешто да зборуваат, што може да ги доведе во опасност партиските интереси. Освен тоа тоа не е достоинство на членот на Партијата.

РАЗНИ СКРШНУВАЊА И НЕЗДРАВИ ПОЈАВИ ВО ПАРТИЈАТА

Порано веќе изнесов цела низа разни скршнувања и штетни појави за Партијата, но овде ќе изнесеме уште неколку примери на тие скршнувања, кои се појавија особено последните 3 години. Кога Партијата почна енергично да ги чисти своите редови, сите оние кои од Партијата се отстранети, не го положија своето оружје, туку и понатака ровеа и уште роват. Тоа особено беше забележано скоро во сите поголеми места, каде постојат партиски организации. Таков случај и тоа особено типичен, имавме во Загреб, каде што таквите елементи се обединија и од периферија водеа борба против Партијата, клеветејќи некои одговорни другари, пренесувајќи лажни гласови, давајќи систематски отпор на линијата на Партијата и искривувајќи ја линијата на Партијата и т.н. Против сите тие елементи ЦК водеше многу остра борба. Ги публикуваше нивните имиња во „Пролетер“ и го мобилизираше членството против таквите елементи. Во Белград бившите десни фракционери се обидоа да водат борба против Партијата. Нивниот метот сè уште е оној стар. Тие им подметнуваат на другарите, за кои мислат дека се во раководството, разни нечесни работи, тие ги клеветат другарите и шират гласови како наскоро Коминтерната ќе го прочисти и набрка сето она што сега е во раководството на Партијата и т.н. Потоа, како Сима Марковиќ е на Академијата на науките на СССР и како е одликуван, и т.н. — само на тој начин да ја зацврстат вербата кај бившите фракционери, а да предизвикаат забуна кај чесните партиски членови. Сличен случај е и во Словенија, каде некои типови многу вешто ровеа против Партијата, водеа потајно борба против раководните

другари на КПС и настојуваа да ги дискредитираат, и т.н. Треба да се нагласи, дека словенечките раководни другари доста долго чекаа, и дури на интервенција на ЦК КПЈ презедоа енергични мерки против тие типови и ги исклучија, иако се знаеше дека тие многу вешто ги обработуваа чесните и преданите работници — партијци.

Во Далмација таквите типови наклеветија еден чесен другар од синдикатот дека проневерил некои 60.000 динари работнички пари, само за да го дискредитираат пред работниците. Во Црна Гора беше ист случај, каде таквите елементи наклеветија за утајување на пари чесен другар. Ваквите примери не беа малку, бидејќи овие типови се надеваа дека на тој начин најлесно ќе ги оневозможат посочените другари во работничкото движење. Такви клевети употребуваа овие луѓе бидејќи знаеја дека навистина имаше такви случаи поради небудност и немање контрола, заради што доверието на работниците се поколеба и спрема самите форуми.

Но борбата против Партијата почна и во вид на ревизија на марксизмот-ленинизмот. Партијата веднаш презеде мерки против таа појава, и го објасни теоретското искривување на науката на Маркс, Енгелс, Ленин и Сталин. Благодарение на мобилизацијата на целата Партија против таа појава во нашето движење, овој обид на ревизионистите и непријателите на работничката класа воглавно е осуетен. Потребно е членовите на Партијата и во иднина будно да ги пратат сите слични намерни и ненамерни скршувања, и енергично да ги оневозможуваат.

БУДНОСТ

Кај нас веќе доста се пишуваа за потребата од будноста во Партијата, но тоа е сè уште слабата страна на нашите партиски членови, иако во тој поглед доста се напредуваше. Но во овие денешни тешки времиња, кога не само што се прибилжуваат, туку и водат тешки борби, будноста против сите видови на штетност и скршувања во Партијата дотолку повеќе е неопходна. Будноста е потребна и при приемот на нови членови во Партијата. Потребно е строго да се внимава на класниот непријател да не му појде од рака да уфрли свои шпиони и провокатори. Нашата Партија доста ги исчисти своите редови, провали, во последни години има многу малку, а доколку и се апси, тоа се прави случајно и без особени резултати за полицијата. Тоа го докажува фактот дека полицијата, за последните две години, не успеа да открие и разбие ниту една партиска организација. За тоа многу придонесува и доброто држење на другарите при апсењето, кое секој ден станува сè подобро. Но иако донекаде сме ги оневозможиле агентите на класниот непријател, тоа не значи дека

некој уште некаде не се притаил. Затоа будно треба да се внимава и секој сомнителен случај да се сигнализира, за да се испита и да се преземат сообразни мерки.

Типичен пример на небудноста се случи, пак, кај хрватските другари, кога 1937—38 година им доверија многу важна техничка работа околу испраќањето на доброволците во Шпанија на злогласниот полициски провокатор Трилиник, кој успеа да упропасти мнозина луѓе. Тој тип на загребската организација ѝ го препорача П. Милетиќ од робија; Трилиниковата задача беше да биде Петков пункт во Загреб и да ја придобие таа организација за Петко, т.е. да овозможи фракционерски борби во Партијата. — Од друга страна — работеше директно како полициски провокатор и за тоа добиваше плата. Тоа беше многу рафинирано замислен план: да се разбие партијата одвнатре, по пат на фракционерски борби, и по пат на провокации, — само, планот навреме е осуетен. Раководните другари ова не го забележаа, бидејќи не беа будни, а работата можеше катастрофално да се заврши, тој човек навреме да не беше откриен.

Таа небудност потекнува од гнилиот либерализам, туѓ на Компартијата. Другарите гледаат низ прсти на разните грешки, скршнувањата или некакви сомнителни појави кај некои луѓе, наместо веднаш да бидат претпазливи и да испитаат во што е работата.

ДИСЦИПЛИНА

Прашањето на дисциплината во Партијата исто така стоеше доста лошо. Недисциплината доаѓаше во нашата Партија заедно со новите кадри кои со себе довлеклаа цел ситнобуржоаски багаж. Анархизмот, својствен на малограѓанските елементи од интелектуалните кругови, кои доаѓаат во Партијата често на неправилен и против статутарен начин, многу пречеше за воспоставувањето на партиската дисциплина. Недисциплината многу се забележуваше помеѓу студентите, а и во другите организации, така што ЦК беше присилен да преземе доволно остри мерки против таквите недисциплинирани елементи. Поради недисциплина распуштена е партиската организација на загребскиот Универзитет, поради често кршење на дисциплината некои другари се казнети воспитно, дури и со исклучување. Се одеше така далеку, недисциплинираните членови да се спротивстават на спроведувањето на партиските одлуки, како на пр. во хрватското раководство. Недисциплинираноста и денес уште е честа појава. Против неа треба да се продолжи борбата. Треба да се воспостави во Партијата цврста партиска дисциплина. Тоа не може да се постигне со административни мерки, туку со системско воспитување кон дисциплината и должностите на членот на Партијата. Без дисциплина нашата Партија не би можела да постои и работи на извршува-

њето на својата голема задача — како авангарда на работничката класа. Недисциплината им користи на непријателите на Партијата, и тие вешто ја разгоруваат меѓу членовите, бидејќи знаат дека тоа е најлесен начин за слабеење на Партијата. Во КП мора да постои единство на волја и акција. Одлуките на вашите органи мора да се извршат. Недисциплинираноста на другарите во Црна Гора предизвика голема штета на Партијата. Има случаи нижите форуми да им опонираат на вишите форуми, не ги извршуваат нивните одлуки. Во таквите случаи вишиот форум мора веднаш да интервенира и да направи ред. Без дисциплина нема единство и монолитност на Партијата. Некои другари не сакаат да бидат контролирани и проверувани во работата, тие тоа го сметаат како недоверба и т.н., — но тоа не е точно. Во Компартијата се доверува и проверува. Со други зборови, на другарите им се даваат задолженија, што значи доверба, а се проверуваат, бидејќи тоа е должност на вишите форуми и бидејќи тоа е во интерес на Партијата и самите другари. На исправниот другар не треба да му биде мака што неговата работа се проверува напротив, тоа е подобро за него и Партијата, бидејќи на тој начин се воспитуваат и подигнуваат кадрите. А како, инаку, сден форум ќе знае каков е кој другар, како се развива, дали му е потребна помош и дали може да се употреби за уште повисоки и поважни функции, и т.н.? Второ, како вишиот форум ќе биде сигурен дека оваа или онаа одлука е извршена, кога така често се случуваше и уште денес се случува одлуките да не се извршуваат?

Партиската дисциплина треба да произлегува од свеста на членот на Партијата за неговите должности спрема Партијата, спрема форумите. Треба да се подигне звањето на членовите на Партијата. Секој член на Партијата треба да биде свесен за тоа дека е голема чест да се носи звањето член на Партијата, да се припаѓа на Партијата од повисок тип, на Партијата на Ленин — Сталин. Секој член на Партијата треба да биде свесен за тоа, дека неговата должност е: да го држи неизвалкано звањето член на Партијата. Скромност, будност, дисциплина, пожртвуваност и безгранична преданост на Партијата на Ленин — Сталин и делото на работниот народ — треба да бидат својства на секој член на Партијата.

ТРОЦКИЗАМ

Некои бивши раководители со години трубеа како во Југославија не постои троцкистичка опасност, како за троцкистите овде нема терен, и т.н. Со тоа тие штетници само сакаа да ја успијат будноста на членството спрема троцкизмот. Точно е, троцкизмот е уништен во Советскиот Сојуз, тој доби силен удар. Тој денеска е наполно разбисен пред широките маси. Но тој сè уште

се обидува да воскресне, работејќи вешто под разни форми. За него е поволен терен таму каде постојат разни скршнувања и нездрава состојба во Партијата. Тој работи многу вешто, бидејќи не делува отворено, туку тајно, на сите можни начини, знаејќи дека и самото троцкистичко име е омразено на масите. Но бидејќи тој веќе одамна не е идеолошки правец, туку обична штеточинска банда, за него не е важно под кое име ќе работи, само да ја изврши својата улога на агентура на класниот непријател во редовите на работничката класа, и да напакости.

Кај нас, како и во многу други земји, троцкизмот го најде своето гнездо и помош кај предавничката социјалдемократија. Оттаму тој сега се обидува да ја врши својата разорна работа. Социјалдемократските предавници и троцкистите се обединија, за да можат некако да фатат корен во масите. Овде не е потребно да се набројуваат нивните имиња, бидејќи сите ги познавате и нивниот број е многу мал, но тоа не значи дека ние не мораме да бидеме будни спрема таа банда и дека не мораме да ја потиснуваме и разобличуваме на секој чекор. Треба на тие типови будно да се внимава — за да не се вгнездат во Партијата, треба секој сомнителен случај веднаш да се испита. Нивните досегашни обиди самостојно организационо да се зацврстат, не успеаја, но затоа дотолку е поголема опасност да не се вовлечат во Партијата и однатре да ја вршат својата разорна работа. Секој таков обид треба во корен да се уништи.

* * *

Со тоа би го завршил својот реферат. Остана уште многу нешто што би требало да се каже, можеби се пропуштени и некои важни работи. Некои од нив ќе се изнесат во останатите реферати, а некои ќе ги изнесат другарите во дискусија. Од сето ова, сепак, се гледа дека нашата Партија силно зачекори напред, наспроти сите грешки и пречки. Нека овој реферат ви послужи како база за темелна дискусија по ова најважно прашање. Да се совлада организационото прашање, значи да се оспособи Партијата за големи и судбоносни задачи кои пред неа се поставуваат, значи спремно да се дочекаат настаните кои со голема брзина се доближуваат. А ние тоа ќе го совладаме, ако ја следиме науката на нашите големи учители Маркс, Енгелс, Ленин, Сталин. Ако го следиме и искористуваме правилно искуството на најреволуционерната и херојската СКП(б), нашата Партија ќе може да ја изврши својата историска мисија — мисијата на авангардата на работничката класа на Југославија.

(Превел од српско-хрватски
Душан Станимировиќ)